

Yüksek Öğretimde Örgün Eğitimle E-Eğitimin Karşılaştırılması

Prof. Dr. Mümin KÖKSOY*

Özet: Uluslararası anlaşmayla kurulmuş olan ve genelde örgün eğitim (ö-eğitim) yapan Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'nde, uzaktan eğitimin 45 yılı aşkın bir geçmişi bulunmaktadır. Son 5-6 yıldan beri üniversitede uzaktan eğitimin açık öğretim türü (a-eğitim) yanısıra çağdaş teknolojilerden de yararlanarak video-konferans yolu ile v-eğitim ve internet üzerinden e-eğitim türlerine de yer verilmiştir. Üniversitedeki son iki yıllık deneyimlere dayanarak ö-eğitim, a-eğitim, e- eğitim ve v-eğitim türleri arasında genel bir karşılaştırma yapma olanağı elde edilmiştir. Bu tebliğde ö-eğitim ile e-öğretimin genel bir karşılaştırması yapılmıştır.

Eğitim programları, eğitim hizmetleri, yarıyıl içi eğitim faaliyetleri, mekâna ve zamana bağımlılık, öğrenciye maliyeti, öğretim üyeleri, yöneticiler, kurumun alt yapısı ile kalite güvencesi açılarından karşılaştırıldıklarında e-eğitimin ö-eğitime göre bazı konularda önemli üstünlüğe sahip olduğu görülmektedir. Ulusal ve uluslararası teknolojik altyapıda ve eğitim uygulamalarında meydana gelen hızlı gelişmeler sayesinde e-eğitimin yakın gelecekte ö-eğitime ciddi bir alternatif oluşturacağı kesindir.

Anahtar kelimeler: Ahmet Yesevi Üniversitesi, eğitim teknolojileri, uzaktan eğitim, e-eğitim, e-öğretim, internetle eğitim

Giriş

Ahmet Yesevi Üniversitesi Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti arasında imzalanmış olan uluslararası bir anlaşmayla 1992 yılında kurulmuş bir devlet üniversitesidir. Üniversiteyi oluşturan çoğu fakültele-
rin 50 yılı aşkın bir akademik geçmişi bulunmaktadır. Bunlardan birisi de 45 yıldan beri faaliyet gösteren Uzaktan Eğitim (Sırttan Eğitim) Fakültesi'dir. Bu fakültede 4 yıllık örgün eğitim programları 5 yıl olarak prog-

* Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Yardımcısı /ANKARA
koksoy@yesevi.edu.tr

ramlanmakta ve yıllık eğitimin 1/3'ü örgün, 2/3'ü klasik açık öğretim (a-eğitim) şeklinde yürütülmektedir. Diğer fakültelerde eğitim-öğretim klasik "örgün eğitim" (ö- eğitim) şeklinde yürütülmektedir.

1997 yılından beri üniversitenin uzaktan eğitim sisteminin çağdaş teknolojilerle desteklenerek geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu teknolojilerden birisi olan eş zamanlı interaktif video-konferans sistemiyle eğitim (v-eğitim) için 1997 yılında Ankara'daki Mütevelli Heyet Başkanlığı binasına bir verici stüdyo ve Rektörlüğün bulunduğu Türkistan şehrinde de bir elektronik akıllı sınıf yapılmıştır. Bu sistemle ilk ciddi eğitim denemesi için 1998 yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesiyle işbirliği şeklinde gerçekleştirilmiştir. Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'deki verici stüdyosundan bu Üniversitenin öğretim üyelerince Türkistan'daki akıllı sınıfta hazır bulunan öğrencilere oldukça başarılı dersler verilmiştir. Bu denemeden cesaret alarak 1999 yılında Gazi Üniversitesi ile bir işbirliği protokolü imzalanarak v-MBA programı, daha sonra 2002 yılında bağımsız olarak İşletme v-MBA ve Turizm v-MBA programları başarıyla yürütülmüştür.

Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin Tüzüğü'nün 1. maddesini oluşturan amaç bölümü Üniversiteye "Türkiye Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile Türk Topluluklarındaki üniversite çağında bulunan gençlerin bir çatı altında Türklük bilinci ve uluslar arası eğitim ve çağdaş bilimin gereklerine göre eğitim sağlamak" görevini vermiştir. Üniversitede ö-eğitim ve v-öğretimle verilen eğitim ne kadar kaliteli olursa olsun her iki sistemde de hem öğretici hem de öğrenci zamana ve mekâna bağlı kalmaktadır. Bu nedenle her iki sistemde de eğitim-öğretim oldukça kaliteli, ücretsiz ve harçsız olmasına rağmen Kazakistan vatandaşı dışındaki Türk Dünyası öğrencileri için o kadar çekici gelmemiştir. Buna bir çözüm bularak tüzüğün öngördüğü görevi yerine getirebilmek için Üniversite e-öğretim sisteminden de yararlanmayı kararlaştırmıştır.

2- Ahmet Yesevi Üniversitesinde E-Eğitim

Ahmet Yesevi Üniversitesi 2001 yılında bütün Türk Dünyası gençlerine yönelik olmak üzere internet üzerinden Türkiye Türkçesiyle Uzaktan Eğitim Programları (TÜRTEP) yürütmeye karar vermiştir. Bütün hukuki ve teknolojik altyapılarını hazırlayarak 2002-2003 eğitim yılında 7 e-eğitim programına öğrenci kabulüne başlanmıştır. Bu programlar şunlardır:

Bilgisayar Programcılığı Ön Lisans (27)

İşletme Lisans (yeterli öğrenci başvurmadiğı için açılmadı)
Yönetim Bilişim Sistemleri Lisans (44)
Bilgisayar Mühendisliğı Lisans (142)
İşletme Yüksek Lisans (e-MBA) (170)
Yönetim Bilişim Sistemleri Yüksek Lisans (81)
Bilgisayar Mühendisliğı Yüksek Lisans (50)

Parantez içindeki sayılar 2003-2004 eğitim-öğretim yılı içinde programlardaki kayıtlı öğrenci sayılarıdır. Eğitim dilinin Türkiye Türkçesi olması, diğer Türk Dünyası öğrencilerine henüz yeterince ulaşılamaması ve bu ülkelerdeki internet alt yapısının yeterli olmayışı ve bu uygulamanın çok yeni oluşu gibi nedenlerden dolayı Türkiye dışındaki Türk Dünyasından yeterli başvuru olmamıştır. Bununla birlikte TÜRTEP'te e-eğitime devam eden Türkiyeli öğrencilerin yanı sıra henüz çok sınırlı da olsa Kazakistan, Türkmenistan, Almanya, Azerbaycan, Özbekistan, Afganistan, Belçika, Burma ve Filistin gibi coğrafyalarda bulunan Türk Dünyası öğrencileri de mevcut olup yıllar ilerledikçe sayılarının artacağı ümit edilmektedir.

3- Ö-Eğitimle E-Eğitimin Karşılaştırılması

Ahmet Yesevi Üniversitesi TÜRTEP'nin Bilgisayar Programcılığı Ön Lisans ile İşletme, Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Mühendisliğı Yüksek Lisans programları 2003-2004 yılında ilk mezunlarını vereceklerdir. Bu nedenlerle bu programlarda yürütülmüş olan e-eğitimi aynı alanlarda ve düzeylerde yıllardır yürütülmekte olan ö-eğitim ile çeşitli yönlerden karşılaştırmak için elde yeterli veri ve deneyimler mevcuttur. Zaman ve yerden tasarruf etmek düşüncesiyle bu karşılaştırmalar aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Her bir tablonun genel olarak anlaşılabilmesi için ek bilgiye ihtiyaç duyulmasa da ayrıntılı olarak değerlendirilebilmeleri için ek bilgilere, uzun bir zamana ve geniş bir tartışma ortamına ihtiyaç duyulacağı takdire bırakılmıştır.

Tablo 1: Eğitim Programları Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Müfredat Programları	Benzer	Benzer
Derslerin düzeyi, tanımı, kapsamı	Benzer	Benzer
Haftalık ders programı	Çok katı ve kesin	Öğrenci merkezli, esnek
Öğrenci kabulü ve mezuniyet şartları	Benzer	Benzer
Eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliğı	Benzer	Benzer

Tablo 2 : Eğitim Hizmetleri Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Öğretim elemanı temini	Genelde kadro ile sınırlı	Dünyanın her yanından öğretim elemanı temini
Ders araçları	Piyasadaki cansız kitaplar	(+) Özel olarak hazırlanmış animasyonlu ders içerikleri
Eğitimin yürütülüşü	Öğretici merkezli	Öğrenci merkezli
Öğrenci-öğretici etkileşimi	Sözlü-etkileşim	Yazılı-etkileşim

Tablo 3 : Yarıyıl İçi Faaliyetler Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Eş zamanlı tartışmalar	Benzer fakat sözlü	Benzer-fakat yazılı
Eşzamanlı çağrılı konukla sohbetler	Düzenlenmesi ve katılımı zor	Düzenlenmesi ve katılımı kolay
Ara sınavlar, ödevler	Benzer	Benzer, ancak online
Öğrenci denetimi	Ders saati ile sınırlı	Sınırsız denetim
Öğretici denetimi	Çok az	Sınırsız denetim

Tablo 4: Mekana Ve Zamana Bağlılık Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Öğrencilerin ve Öğreticilerin mekana bağlılığı	Bina bağımlı	İnternet bağımlı
Öğrencilerin ve Öğreticilerin zamana bağımlılığı	Saat bazında bağımlı	Hafta bazında bağımlı
Bağımlılık nedeniyle katılamadığı faaliyetlerin telafisi	Mümkün değil	Mümkün
Bağımlılıkların sebep olduğu zaman kaybı	Günde 2-3 saat haftada 10-18 saat	Yok
Bağımlılıkların sebep olduğu diğer iş kayıpları	Çok fazla	Çok az
Bağımlılığın sebep olduğu stres ve yorgunluk	Çok fazla	Çok az

Örgün öğrenci ailesinin yaşadığı bir şehir dışındaki (İstanbul, Ankara, İzmir gibi) bir büyük şehirdeki bir devlet üniversitesine devam ediyor ve iki kişilik bir ev kiralyor ise

Tablo 5 : Öğrenciye Maliyeti Açısından

	Ö. Eğ. Milyon TL	E. Eğ. Milyon TL
Yol ve Öğle Yemeği	Günlük --- 8 - 10 Aylık --150 - 200 Yıllık -- ~2.000	YOK
Ev Kirası	Aylık ---- 150 Yıllık ---- 1.800	YOK
Elektrik, Su, Isınma vs. İnternet Kullanımı	Aylık ---- 100 Yıllık ---- 1.200	50 650
Mutfak Masrafları	Aylık ---- 150 Yıllık ---- 1.800	150 1.800
Kitap-Defter-Fotokopi	Yıllık ---- 500	YOK
Yıllık Öğrenim harcı ve Diğer Harcamalar	Yıllık ---- 550	Ahmet Yesevi'de 3.000
Toplam Yıllık Gider	7.250	4.950

Tablo 6 : Öğretim Üyesi Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Bütün öğrencilerinin özgeçmişlerini, akademik geçmişlerini her an görebilmek	Zor	Kolay
İşlemekte olduğu dersine öğrencinin ilgisini ve devamını sürekli olarak izleyebilmek	Zor	Kolay
Test usulü sorular hazırlayıp soru bankası ve sınav bankası oluşturup öğrencilere her an ara sınavlar atayabilmek	Zor	Kolay
Sınıf dışında öğrencisiyle iletişim kurmak	Zor	Kolay

Tablo 7 : Yöneticiler Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Öğretim Üyelerinin tek tek iş başındaki faaliyetlerinin denetimi	Kapalı İmkansız	Şeffaf Bütün Faaliyetler
Öğrencilerin tek tek iş başındaki akademik faaliyetlerini denetim	Kapalı İmkansız	Şeffaf Bütün Faaliyetler
Yapılmış olan bir idari hatanın veya suistimalin kimin tarafından ne zaman yapıldığının tespiti	Zor	Kolay

Kurul üyeleri veya grup üyeleri arasındaki e-toplantılar, haberleşme, iletişim	İmkansız	Kolay
--	----------	-------

Tablo 8 : Kurumun Alt Yapısı Açısından

	Ö. Eğ.	E. Eğ.
Büyük yönetim binaları Öğretim üyeleri odaları Derslikler, ofisler Yatakhane, Yemekhane Ulaşım hizmetleri, Taşımacılık Binaların ısıtılması, soğutulması, aydınlatılması Binaların bakım, onarım ve temizliği Binaların korunması	Zorunlu temel ihtiyaçlar olup büyük yatırım ve işletme masrafları ve personel gerektirir.	YOK denecek kadar az

4- Sonuç

Klasik ö-egitim ile gelişmiş eğitim teknolojilerinden yararlanarak uygulanan e-egitim yukarıdaki tablolarda verilen yüksek öğretimle ilgili 8 faktör gözönüne alınarak birbiriyle karşılaştırılmıştır. Tablo-2’de belirtilen öğrenci-öğretici etkileşimi ile Tablo-3’de belirtilen eş zamanlı tartışmalar ve eş zamanlı çağrılı konukla sohbetler’de öğrencilerle öğreticilerin göz göze ve yüz yüze sözlü olarak sıcak ilişkiler kurabilmeleri ö-egitimin e-egitime olan en büyük üstünlüğüdür. E-egitimciler ve teknolojistler bu konu üzerinde yoğunlaşmalıdırlar. E-egitimde görüntülü ve sesli iletişimin etkin olarak kullanılmaya başlandığında bu konudaki ö-egitimin üstünlüğü de büyük ölçüde azalacaktır.

E-egitimdeki sözlü ve sesli uygulama yetersizliği bir kenara bırakıldığında, e-egitime pek çok konuda büyük bir üstünlüğe sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle e-egitimin, çok yakın bir gelecekte ö-egitime ciddi bir alternatif olacağı ve toplumun her düzeydeki eğitim ihtiyacının karşılanmasında önemli rol oynayacağı kesindir.

Comparison Between Class Room Education and E-Education

Prof. Dr. Mümin Köksoy*

Abstract: Ahmet Yesevi University, which is a joint institution established by Türkiye and Kazakhstan, has experience for more than 45 years in offering open university type (o –education) of distance education, besides its classical class room education (c-education). Within 5-6 years, the University has been offering various programs using synchronous videoconference education (v-education) and asynchronous internet education (e-education). Based on the last two years experience, it became possible to make a general comparison between c-education, o-education, v-education and e-education. In this paper, a general comparison between c-education and e- education will be made. By making comparison, based on educational programs, educational services, mid-term activities, dependence on space and time, cost to student, teaching staff, administrators, physical foundations and educational quality points of view, it has been observed that e-education has some important advantages over c- education. It seems that, within the few years, e- education will be very strong alternative to c-education as a result of fast improvements in the national and international communicational technology and educational techniques.

Key words: Ahmet Yesevi University, educational technology, distance education, e-education, e- teaching, internet education.

* Vice-president, Ahmet Yesevi University / ANKARA
koksoy@yesevi.edu.

